

LUISTER- EN
INFORMATIEPUNT
ROND ZWANGERSCHAPSKEUZES

Jong en Moeder

Praktische informatie voor jonge moeders

Ben je jong en (bijna) moeder en voed jij je kind op? Dan is deze brochure iets voor jou. Je vindt in deze brochure praktische informatie over zwangerschap en bevalling, je rechten en plichten als moeder, kinderopvang, geldzaken, ...

Deze brochure wordt uitgegeven door Fara.

Inleiding: Leuk om jong moeder te worden?

Jong moeder worden heeft leuke kanten. Je hebt een kind van wie je onvoorwaardelijk mag houden en van wie je onvoorwaardelijk liefde terugkrijgt. Je bent nog jong en vol energie. In één klap ben je een stuk volwassener geworden en je hebt een doel in je leven; vervelen is er niet meer bij.

Maar misschien had je het je toch allemaal anders voorgesteld. Want een kind hebben is ook een grote zorg. Als moeder moet je dag en nacht klaarstaan voor je kind. Je kind kan je wanhopig en gek maken door uren achtereen te huilen... Dit overkomt elke moeder - niet alleen jonge.

Meisjes die moeder worden hebben vaak te maken met allerlei vooroordelen vanuit hun omgeving. Er zijn mensen die maar blijven zeuren over 'je jeugd die je hebt vergooid' of over het feit dat je 'het toch allemaal zelf gewild hebt!'

Er zijn ook momenten waarop je de vrijheid en onbezorgdheid van voorheen mist. Als je vriendinnen in het weekend uitgaan bv. en jij thuis moet blijven omdat je geen oppas hebt. Of wanneer je moeder jou nog te onvolwassen vindt en ongevraagd alle verantwoordelijkheid voor je kind op zich neemt. Misschien ben je verdrietig omdat je vriend je in de steek liet en hij de verantwoordelijkheid voor jullie kind niet opneemt. Of omdat een nieuwe relatie niet zo gemakkelijk is omdat je al moeder bent.

Daarnaast heb je ook nog de zorg over je eigen huishouden en geldzaken en moet je allerlei dingen regelen zoals een woning en een inkomen.

Kortom, er zijn zeker momenten waarop je steun kunt gebruiken. Die steun kan je bv. krijgen door in contact te komen met andere jonge moeders. Dat kan door deelname aan onze Teens-weekends voor tienermama's en hun kindje(s). Je bent dan voor één keer geen uitzondering! Je ontmoet er andere meisjes die in dezelfde situatie zitten. Je merkt dat je niet de enige bent met vragen en problemen die zowel met je moeder zijn als met je leeftijd te maken hebben. Door steun en hulp die je elkaar tijdens zo'n weekend geeft, wordt de eenzaamheid van het 'in je eentje moederen' doorbroken. Hierdoor ontstaat weer ruimte om vooral de leuke en positieve kanten van je moederschap te zien. Zo krijg je meer zelfvertrouwen en kracht om te zorgen voor je eigen toekomst en die van je kind. Neem zeker eens een kijkje op de website voor geplande data en meer info: www.faranet.be/xtra-voor-jongeren

Zwangerschap en geboorte

Als je weet dat je zwanger bent, neem je best contact op met je huisarts. Andere hulpverleners in je buurt zoals een gynaecoloog, een vroedvrouw, een ziekenhuis, Kind en Gezin en dienst voor Kraamhulp kunnen je verschillende diensten bieden.

Het is in elk geval goed één vaste vroedvrouw en/of arts te hebben die je gedurende de hele zwangerschap en ook daarna volgt. Je kan als moeder zelf beslissen hoe en waar je gaat bevallen. Je kan in het ziekenhuis of thuis bevallen.

Een vroedvrouw zal je bijstaan en verzorgen voor, tijdens en na de bevalling. Indien gewenst kan een zelfstandige vroedvrouw jou en je kind na de geboorte ook thuis verder verzorgen en begeleiden. Tot 7 keer (en meer mits een medisch attest) wordt dit grotendeels terugbetaald door je mutualiteit.

In de kraamkliniek bevallen met volledig ziekenhuisverblijf

De meeste vrouwen bevallen in een kraamkliniek. Wanneer de bevalling een risico inhoudt voor jouw gezondheid of die van je kind zal je arts of vroedvrouw aandringen op een bevalling in een kraamkliniek. Het is goed om vooraf kennis te maken met de kraamkliniek. De meeste kraamklinieken organiseren infoavonden over zwangerschap en bevallen, meestal met bezoek aan het verloskwartier. Na de bevalling kan je genieten van een aantal dagen rust en verzorging in het ziekenhuis. Wanneer je weer thuis bent, kan je ook nog een beroep doen op een vroedvrouw en/of kraamverzorgster. De terugbetaling gebeurt zoals na een thuisbevalling.

Poliklinisch bevallen

Als je poliklinisch (= verkort ziekenhuisverblijf) bevalt, kan je korte tijd na je bevalling (meestal na één of twee nachten) naar huis. Dit kan alleen als je dat op voorhand met je arts en/of vroedvrouw geregeld hebt en voor medische nazorg en liefst ook kraamhulp voor de eerste dagen na de bevalling hebt gezorgd. De terugbetaling gebeurt zoals na een thuisbevalling.

Thuis bevallen

In een Expertisecentrum Kraamzorg in je buurt of bij zelfstandige vroedvrouwen kan je informatie krijgen over thuis bevallen, kraamzorg en kraamhulp. Je wordt dan tijdens de zwangerschap begeleid door een arts en/of een vroedvrouw die je ook zal bijstaan bij de bevalling.

Als je thuis bevalt, moet je in ieder geval medische nazorg voorzien. Die krijg je van je huisarts of van je vroedvrouw .

Je kan ook kraamhulp reserveren zodat je de eerste dagen kan rusten. Een professionele kraamverzorgster is iemand die jou en je gezin ondersteunt en die helpt bij de opvang van je kind(eren). De kraamverzorgster kan ook praktische tips en informatie geven. Ook kraamhulp wordt grotendeels terugbetaald door je mutualiteit.

Kinderopvang

Als je werkt, nog school loopt of gewoon tijd wil hebben voor jezelf, kan je beroep doen op steun van je omgeving, bijvoorbeeld van je (schoon)ouders of je kan je kind naar de kinderopvang brengen. Binnen de georganiseerde kinderopvang kan je kiezen tussen opvang in een gezin (bijvoorbeeld een onthaalouder) of opvang in groep (mini-crèche of kinderdagverblijf). Informeer goed alvorens een beslissing te nemen. Enerzijds moet je kiezen wat financieel haalbaar is, de opvang die jou een attest van toezicht door Kind en Gezin kan voorleggen is het voordeligst en mag je ervan uitgaan dat de opvang voldoet aan bepaalde kwaliteitsnormen en controle. Daarbij is de prijs afhankelijk van je inkomen. Dat vraag je best op voorhand na. Als je nog bij je ouders woont en je hebt geen inkomen dan wordt de prijs berekend op basis van het inkomen van je ouders.

Anderzijds moet je een vorm van kinderopvang kiezen waar jij je goed bij voelt als ouder.

Omdat er meer vraag is dan aanbod kan je je kind best zo vroeg als mogelijk al tijdens je zwangerschap aanmelden.

Sommige mutualiteiten organiseren opvang van zieke kinderen. Soms moet je je kind ter plaatse brengen, in andere gevallen komt er een oppas aan huis. Als je kind 2 jaar en zes maanden is, kan het naar de kleuterschool. Elke school heeft kijkdagen en infomomenten waarop ze nieuwe kleuters toelaten. Dat moet je dus navragen.

Rechten en plichten

Als je vragen hebt over je rechten en plichten of die van je ouders, vriend, de vader van het kind of je kind zelf, stel je die best aan een jurist. Elke situatie is immers uniek. Je kan een jurist contacteren voor een afspraak via het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) in jouw buurt. Dit is in principe gratis of je dient een bijdrage afhankelijk van je inkomen te betalen. Je kan ook telefonisch of via mail beroep doen op www.advocaat.be of het Justitiehuis in jouw buurt contacteren.

Aangifte van de geboorte

Het aangeven van de geboorte van je kind betekent dat je je kind inschrijft bij de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind geboren is. Dit is verplicht. Je krijgt hiervoor een medisch geboortecertificaat van de dokter dat jij of je partner binnen de 15 dagen na de geboorte van je kind, bij de burgerlijke stand in het gemeentehuis moet afgeven.

Je hebt volgende documenten nodig:

- identiteitskaart
- medisch geboortecertificaat
- trouwboekje indien je gehuwd bent

Eenmaal je je kind hebt aangegeven krijg je 3 of 4 uittreksels van de geboortecertificaat:

- één voor het ziekenfonds
- één voor het kinderbijslagfonds
- één voor eventuele instanties die een geboortepremie toekennen
- één voor de ambassade of het consulaat van het land van herkomst als de vader niet de Belgische nationaliteit heeft

Ook bij een miskraam vanaf 180 dagen of bij een doodgeboren kind, geldt de aangifteplicht.

Erkenning van vaderschap

Tot op heden zijn anoniem, noch discreet bevallen mogelijk in België. De naam van de moeder staat altijd vermeld op de geboorteakte. Je moederschap ligt dus wettelijk vast.

Voor de vader ligt dit anders. Als de man wettelijk erkend wil worden als vader, dan dient hij het kind te erkennen als zijn kind.

Een erkenning kan gebeuren bij elke ambtenaar van burgerlijke stand van om het even welke gemeente in België. Het hoeft dus niet op de plek te zijn waar je bevallen bent of waar je woont. Het is bovendien gratis. De moeder moet hier wel haar toestemming voor geven.

Je kan je kind voor de geboorte of erna erkennen.

Voor de geboorte kan dit vanaf de 6de maand van de zwangerschap. Je gaat samen met de vader van het kind naar het gemeentehuis.

Je hebt nodig:

- identiteitskaarten van zowel moeder als vader
- medisch attest met vermoedelijke bevallingsdatum

Erkenning voor de geboorte heeft als voordeel dat de vader zijn kind na de geboorte dan alleen kan gaan aangeven. Voorts kan men het kraamgeld reeds via de werkgever van de vader aanvragen. Als hij geen werknemer is, vraagt de moeder het kraamgeld aan. Het is altijd de moeder die de premie krijgt.

Na de geboorte kan je de erkenning laten samenvallen met de aangifte van de geboorte. Je gaat samen met de vader van je kind naar een gemeentehuis.

Je hebt nodig:

- identiteitskaarten van zowel moeder als vader
- Recent afschrift van de geboorteakte

Misschien is het niet duidelijk wie de vader van je kind is. Ook een man die niet de biologische vader van je kind is, kan je kind erkennen (behalve in het geval van 'huwelijksbeletsel'). In theorie heeft de man jouw toestemming nodig voor de erkenning van je kind. Als je geen toestemming tot erkenning wilt geven, kan degene die je kind wil erkennen via de rechtbank toestemming of een machtiging tot erkenning verkrijgen. Als degene die je kind wil erkennen de biologische vader van je kind is, zal de rechter hem de machtiging tot erkenning toekennen. In dit geval heeft het dus geen zin toestemming te weigeren. Als je kind 12 jaar of meer is, moet het kind bovendien zelf zijn toestemming geven. Indien het kind meerderjarig is, volstaat zijn toestemming.

De man die jouw kind erkent, is de juridische vader. De erkenner hoeft dus niet de biologische vader te zijn.

De gevolgen van erkenning zijn dat:

- je kind de familienaam van de erkenner kan krijgen
- je kind kan erven van de erkenner
- je kind de nationaliteit krijgt van de erkenner als je kind nog geen 18 jaar is
- de erkenner onderhoudsplichtig is tot je kind 18 jaar is of een eerste opleiding voltooid heeft

Als de vader van je kind weigert om het kind te erkennen, kan je via de Rechtbank de vaderlijke afstamming laten vaststellen. Indien hij niet kan bewijzen dat hij de vader niet is (bv. via DNA-test), zal hij de 'juridische' vader worden met in principe alle rechten en plichten van een ouder.

Het kind blijft jouw naam behouden tenzij 'vader' en 'moeder' anders beslissen.

Een andere mogelijkheid is dat wanneer een man weigert je kind te erkennen, je een vordering tot vermoedelijk vaderschap instelt, namelijk een vordering tot uitkering voor levensonderhoud, opvoeding en passende opleiding.

De vordering wordt afgewezen indien de man kan bewijzen dat hij niet de vader is.

Met deze vordering kan je dus enkel onderhoudsgeld vorderen, niet het juridische vaderschap. Jij alleen hebt in dit geval het ouderlijk gezag en het kind heeft jouw naam.

Verder heeft hij dan geen enkel recht, ook geen bezoekrecht. Van het moment dat hij het kind wel erkent, kan hij wel bezoekrecht laten gelden. Erkenning en onderhoudsplicht gaan dus niet noodzakelijk samen.

Naamgeving

Ouders kunnen de naam van de vader, de naam van de moeder of een combinatie van beide namen aan hun kinderen geven, in de volgorde die zij zelf wensen. De keuze wordt gemaakt op het ogenblik van de aangifte van de geboorte, als men het kind gaat erkennen. Bij afwezigheid van keuze of in geval van onenigheid hierover, draagt het kind de naam van de vader.

Als de biologische vader het kind niet erkent, krijgt het de achternaam van de moeder.

Ouderlijk gezag

Ouderlijk gezag houdt in dat iemand:

- gezag heeft over het kind en verantwoordelijk is voor de verzorging en opvoeding van het kind
- onderhoudsplichtig is t.o.v. het kind tot het kind 18 jaar is of een eerste opleiding heeft voltooid
- het recht heeft het kind wettelijk te vertegenwoordigen
- recht heeft op omgang en contact met het kind
- recht heeft op het beheer van het vermogen van het kind

Elke ouder die een juridisch vaststaande band heeft met zijn kind oefent het ouderlijk gezag uit – ook als je minderjarig bent. Woon je met de vader samen (gehuwd of niet), dan oefen je samen het gezag uit. Ook als je niet samenwoont, blijf je beiden co-ouder – dit wil zeggen dat je samen het ouderlijk gezag uitoefent, samen belangrijke beslissingen neemt over onder meer religie, medische ingrepen, schoolkeuze enz. Dit is het uitgangspunt van de wet.

In sommige situaties kan het exclusief ouderlijk gezag toevertrouwd worden aan één ouder.

De 'voogdij' valt enkel open wanneer beide ouders overleden zijn, onbekend of beiden in de onmogelijkheid om het ouderlijk gezag uit te oefenen.

Onderhoudsplicht

De plicht omvat 5 facetten:

- zorgen voor huisvesting
- verschaffen van levensonderhoud
- toezicht uitoefenen
- verstrekken van een opvoeding
- een opleiding bezorgen

Je bent onderhoudsplichtig tot je kind 18 jaar is of een eerste opleiding voltooid heeft. Als je zelf nog minderjarig bent, dan zijn jouw ouders nog onderhoudsplichtig voor jou, terwijl jijzelf onderhoudsplichtig bent voor je eigen kind.

Wanneer je geen relatie meer hebt met de vader, kan je hem onderhoudsgeld vragen. Het dient om bij te dragen aan het levensonderhoud, huisvesting, kledij, school, ... van je kind. Het algemene principe is dat de rechtbank het onderhoudsgeld toekent aan de ouder bij wie het kind zijn hoofdverblijfplaats heeft en die in hoofdzaak de kosten voor het levensonderhoud draagt. De andere ouder wordt verplicht tot betaling van onderhoudsgeld.

Werk en opleiding

Leerplicht

In België bestaat er leerplicht tot de 18de verjaardag. Voor jongeren die na 30 juni verjaren, loopt de leerplicht tot 30 juni van het jaar waarin zij 18 worden. Vanaf je vijftiende of zestiende kan je deeltijds naar school: vanaf je vijftiende als je de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs beëindigd hebt (al dan niet geslaagd) en anders vanaf je zestien jaar. Ook als je zwanger bent, blijft de leerplicht gelden. Als schoolgaande zwangere heb je recht op 10 weken bevallingsrust. Deze wordt voorgeschreven door je gynaecoloog en gaat in vanaf 1 week voor de uitgerekende bevallingsdatum en 9 weken na de uitgerekende bevallingsdatum. Als je een week later dan uitgerekend bevalt, heb je dus maar 8 weken bevallingsrust eens je kindje geboren is. De school kan op basis van het briefje van de gynaecoloog op voorhand al TOAH aanvragen. Er komt dan een leerkracht 4u per week bij jou aan huis. Zo blijf je voeling hebben met de leerstof en de school.

In elk geval is overleg met de verantwoordelijke van je school, eventueel samen met een CLB-

medewerker, aangewezen om na te gaan wat de mogelijkheden zijn en wat de beste regeling is voor jou en je kind. Het is belangrijk dat je weet wat van je verwacht wordt om aan de leerplicht te voldoen (bijvoorbeeld spreiding of inhalen van examens) en dat je begrip vraagt voor de combinatie met je jonge ouderschap, ook in het belang van je kind. Desgewenst, kan je ook met een CLB-medewerker praten over alternatieve onderwijstrajecten, moest je terugkeer naar school binnen de richting die je volgde niet langer haalbaar zijn.

Werk

■ **Bescherming tegen ontslag op het werk/stage**

Als je zwanger bent, beschermt de wet je tegen ontslag vanaf het ogenblik dat je werkgever op de hoogte is van je zwangerschap tot 1 maand na het postnataal verlof. Gedurende deze periode mag de werkgever je dus niet ontslaan tenzij om dwingende redenen die hij dan ook moet kunnen bewijzen. Je hebt er dus belang bij je werkgever zo vroeg mogelijk over je zwangerschap in te lichten. Je bezorgt hem, aangetekend, een medisch attest of je geeft het attest persoonlijk af (vraag dan wel om 'voor ontvangst' te tekenen). Je bent verplicht je werkgever ten laatste 8 weken voor de vermoedelijke bevallingsdatum in te lichten. Je werkgever of stageplaats dient ook eventuele beschermingsmaatregelen te voorzien bij zwaar werk of als je in aanraking komt met producten die schadelijk kunnen zijn voor je ongeboren kind.

■ **Moederschapsrust: zwangerschaps- en bevallingsrust**

Als scholier of student heb je recht op 10 weken bevallingsrust. Deze gaat in 1 week voor de uitgerekende bevallingsdatum. In de praktijk schrijft je gynaecoloog of huisarts jou ziekteverlof voor om je afwezigheid op (hoge)school of universiteit te wettigen. De school kan met dit briefje op voorhand TOAH (Tijdelijk Onderwijs Aan Huis) aanvragen.

Als werknemer heb je recht op maximaal 6 weken verlof voor je vermoedelijke bevallingsdatum, waarvan 1 week verplicht is (een week voor de vermoedelijke bevallingsdatum mag je niet meer gaan werken) en minimaal 9 weken na de geboorte (in totaal dus 15 weken). Je kan dus maximaal 5 weken prenataal verlof overdragen naar het postnataal verlof. Luister naar je lichaam: voldoende rust voor je bevalling is een aanrader en kan vroeggeboorte helpen voorkomen.

Als zelfstandige heb je maximum recht op 8 weken moederschapsrust. Als werkloze moet je de VDAB op de hoogte brengen omdat zij bij een eventueel werkaanbod met je zwangerschap rekening kunnen houden.

Breng je ziekenfonds tijdig op de hoogte van je zwangerschap, zij berekenen en keren je je uitkering uit van 75 tot 82% van je loon.

■ **Vaderschapsverlof**

Elke kersverse, werkende vader heeft recht op 10 dagen vaderschapsverlof die hij moet opnemen binnen de 4 maanden na de bevalling. Dit geldt echter enkel voor gehuwde en samenwonende vaders. Drie dagen zijn volledig uitbetaald door de werkgever (klein verlet) en 7 dagen worden door het ziekenfonds vergoed aan 82 % van zijn loon. Dit geldt enkel voor werknemers en niet voor werklozen.

De vader dient schriftelijk een aanvraag voor vaderschapsverlof in bij het ziekenfonds met een kopie van de geboorteakte. Het ziekenfonds stuurt hem dan een formulier dat de werkgever moet invullen. De vader bezorgt dit ingevulde formulier terug aan het ziekenfonds binnen de 30 dagen na de bevalling. Op basis daarvan krijgt hij 7 dagen uitbetaald.

Als de vader nog studeert, heeft hij geen recht op vaderschapsverlof.

■ **Ouderschapsverlof**

Als werkende ouder heb je het recht om je loopbaan te onderbreken om voor de opvoeding van je kind te zorgen. Totdat je kind 12 jaar wordt, heb je in principe recht op vier maanden voltijds. Je hoeft dit niet aaneensluitend te nemen en je kan dit ook halftijds of in 4/5de opnemen. Let wel, de richtlijnen voor ouderschapsverlof verschillen per sector.

Je krijgt een uitkering van de RVA, zie www.rva.be (onder burgers -> tijdskrediet). Daarnaast kan je een aanmoedigingspremie aanvragen bij de Vlaamse Gemeenschap (tel. 1700 of www.werk.be).

Vanaf je schriftelijke aanvraag tot twee maanden na het beëindigen van het verlof ben je beschermd tegen ontslag.

De voorwaarden voor ouderschapsverlof zijn:

- dat je je aanvraag schriftelijk doet bij je werkgever drie maanden voordat je het verlof wil opnemen
- dat je gedurende 15 maanden die vooraf gaan aan je schriftelijke aanvraag tot dit verlof, minstens 12 maanden bij je werkgever hebt gewerkt
- dat je kind jonger is dan 12 jaar

- **Borstvoedingsverlof**

Als je je kind graag langer borstvoeding geven wil, kan je je werkgever vragen naar de eventuele mogelijkheid van verlenging van je zwangerschapsverlof met borstvoedingsverlof. Dit kan tot maximum het einde van de 5de maand na je bevalling. Bij 'profylactisch borstvoedingsverlof, d.i. om medische redenen opgelegd (als je je normale werk owv borstvoeding niet kan hervatten), heb je recht op betaald verlof. 'Individueel toegekend verlof' is een gunst, geen recht en dit moet wettelijk voorzien zijn voor de sector waarin je werkt op grond van een Collectieve Arbeids Overeenkomst (cao). Dit is een soort verlof zonder wedde.

Geldzaken

- **Kinderbijslag**

voor je kind

De verzorger van een kind krijgt elke maand kinderbijslag uitbetaald. Het bedrag daarvan loopt op van het eerste tot het derde kind. Het bedrag verschilt naargelang je zelfstandige of werknemer bent. Je vraagt de kinderbijslag aan via je werkgever of die van je partner of vader (of moeder) of via Famifed, Trierstraat 70, 1040 Brussel, 0800/94 434 (gratis nummer) of 02/237 21 11, www.vlaanderen.famifed.be

Je moet een uittreksel van de geboorteakte (dat je op het gemeentehuis kreeg bij de aangifte van de geboorte) naar het kinderbijslagfonds te sturen.

Als je zelf niet werkt en je beide ouders niet werken of leven van het bestaansminimum, dan komt je kind in aanmerking voor 'gewaarborgde kinderbijslag'. Voor de precieze voorwaarden, bel je best naar Famifed. Ben je getrouwd of woon je samen met je werkende partner dan kan je via het kinderbijslagfonds van zijn werk een aanvraag doen.

voor jezelf

Als je nog geen 18 jaar bent, ontvangen je ouders kinderbijslag voor jou. Dit kan tot je 25 jaar zolang je zelf geen inkomen hebt. Omdat je ouders verplicht zijn in jouw onderhoud te voorzien, blijven zij kinderbijslag voor jou ontvangen; ook al woon je alleen. Als je alleen woont kan je zelf je eigen kinderbijslag ontvangen. Je moet je eigen woonplaats (domicilie) dan wel kunnen bewijzen a.d.h.v. je inschrijving in het bevolkingsregister. Dit betekent dat je in het gemeentehuis je eigen adres gaat opgeven, daar een bewijs van vraagt en dit

bezorgt aan het fonds dat de kinderbijslag uitbetaalt. Het kinderbijslagfonds van je vader (of moeder) blijft dan de betaler maar je ontvangt dan zelf het geld in plaats van je ouders. Het bedrag zal berekend worden op 1 kind (ook al krijgen je ouders nog kindergeld voor bijvoorbeeld jou, je broer of zus).

Als je nog geen 18 bent en gehuwd of ontvoegd, krijg je zelf je kinderbijslag via het kinderbijslagfonds van je rechthebbende vader (de bijslagtrekkende verandert, maar niet de rechthebbende).

Het blijkt het voordeligst als je ouders zowel voor jou als voor je kind kinderbijslag aanvragen, ook als je niet meer thuis woont. Op die manier neemt jouw kind een volgende plaats in in het gezin en is de kinderbijslag hoger.

- **Geboortepremie = kraamgeld**

Vanaf de zesde maand van de zwangerschap mag je het kraamgeld aanvragen bij dezelfde instantie als waarbij je de kinderbijslag aanvraagt. Jij (of je vriend of je vader of je moeder) gaat dan met een doktersattest dat de vermoedelijke bevallingsdatum vermeldt naar de werkgever en die geeft je dan een formulier dat je moet invullen en opsturen naar het kinderbijslagfonds.

De geboortepremie wordt ten vroegste 2 maanden voor de vermoedelijke geboortedatum uitbetaald. Voor een eerste kind krijg je +- 1200€, bij ieder volgend kindje krijg je +- 920€. Tip: bewaar dit geld om de bevallingskosten te betalen.

Sommige gemeentebesturen en ziekenfondsen kennen een aanvullende geboortepremie toe. Vraag dit na bij de gemeente en bij het ziekenfonds waarbij je aangesloten bent.

■ **Leefloon**

Als je geen inkomen uit arbeid of geen vervangingsinkomen (bijvoorbeeld werkloosheidsuitkering of mutualiteit) ontvangt, dan kan je een leefloon aanvragen bij het O.C.M.W. Of je in aanmerking komt, hangt af van een aantal voorwaarden. Er wordt onder andere rekening gehouden met de bestaansmiddelen van het gezin: als je samenwoont, met het inkomen van je partner; als je thuis woont, met dat van je ouders. Er wordt geen rekening gehouden met kinderbijslag of eventuele onderhoudsgelden. Bijkomende voorwaarden zijn nog: in België wonen, Belg zijn of een geldige verblijfsvergunning hebben, bereid zijn tot werken of hiervan vrijgesteld zijn om gezondheids- of billijkheidsredenen (bijvoorbeeld studenten).

In het algemeen heb je pas recht op het leefloon als je 18 bent. Als je jonger dan 18 bent, kan je toch in aanmerking komen wanneer je getrouwd bent of ontvoegd of zwanger bent of kinderen ten laste hebt.

Voor jongeren kan het OCMW de uitgekeerde bedragen terugvorderen bij je ouders. Bij een ernstige verstoring van de familierelaties, bv. omwille van een zwangerschap, kan het OCMW beslissen om de bedragen niet terug te vorderen.

Meer info bij je plaatselijk OCMW.

Als je nog studeert kan je terecht op www.centenvoorstudenten.be

■ **Onderhoudsplicht**

van je ouders

Je ouders zijn verplicht om je opvoeding en onderhoud te verschaffen totdat je een opleiding voltooid hebt (tot max. 25 jaar), ook als je niet meer thuis woont.

Je kan, wanneer het onderhoudsgeld twee keer in het voorafgaande jaar niet of slechts gedeeltelijk betaald werd, een voorschot op dit onderhoudsgeld vragen aan het OCMW en desnoods via de vrederechter een gedwongen regeling treffen met je ouders. Je moet dan wel:

- tussen 18 en 25 jaar oud zijn, alleen wonen en kinderbijslag ontvangen OF minderjarig zijn en ontvoegd
- je inkomen mag niet boven een bepaald bedrag zijn

van je partner

Je kan als moeder in naam van je kind financiële steun vragen van de vermoedelijke vader zonder dat hij het kind erkent. Daarvoor moet je binnen de drie jaar na de geboorte, of binnen de drie jaar nadat de financiële steun van een man voor de opvoeding van je kind werd stopgezet, een vordering tot 'levensonderhoud, passende opleiding en opvoeding' aanvragen bij de rechtbank.

De voorzitter van de rechtbank zal eerst bemiddelen: proberen jullie te verzoenen en zo een regeling te treffen. Als dat niet lukt, komt de zaak voor de rechtbank. Als de vermoedelijke vader niet kan bewijzen dat hij onmogelijk de vader kan zijn, zal hij tot aan de meerderjarigheid van het kind of totdat het kind een opleiding heeft voltooid, onderhoudsgeld moeten betalen.

Als de vader je kind wel erkent heeft hij rechten en plichten (zie eerder) waaronder de betaling van het onderhoudsgeld.

Wonen

▪ **Bij je ouders wonen**

Als je met je kind bij je ouders woont, is het goed om afspraken te maken met elkaar over: samen opvoeden, oppas, huisregels en geld. Misschien is het ook goed om te bespreken hoe zelfstandig je wilt zijn.

▪ **Zelfstandig wonen**

Je kan een kamer, appartement of huis huren. Je vindt ze via advertenties in kranten en huis-aan-huisbladen of via affiches, bijvoorbeeld www.immoweb.be, www.hebbes.be, [koopjeskrant](#)... Vraag of er iemand mee komt kijken om de veiligheid en de verhouding prijs/kwaliteit beter te kunnen inschatten.

Je kan hulp invoeren bij het zoeken naar een betaalbare woning.

▪ *Sociaal huren, kopen en lenen*

Om een sociale woning te huren, of te kopen, of om een sociale lening aan te gaan, kan je terecht bij de sociale huisvestingsmaatschappij (of meerdere in sommige gevallen) in uw buurt. De adressen van deze sociale huisvestingsmaatschappijen vind je op de website van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, www.vmsw.be. Het zijn de lokale sociale huisvestingsmaatschappijen die je aanvraag behandelen voor een sociale woning. Zo'n aanvraagformulier vind je bij deze sociale huisvestingsmaatschappij zelf en in sommige

gemeenten ook bij de dienst Huisvesting of het OCMW. De inschrijving als kandidaat-huurder (-of koper) gebeurt steeds op de zetel van de sociale huisvestingsmaatschappij. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning of koopwoning of lening, zal deze lokale sociale huisvestingsmaatschappij je kunnen meedelen. Je kan ze ook vinden op de VMW-website. Eens je het aanvraagformulier met de nodige documenten hebt ingediend en je voldoet aan alle voorwaarden, kom je op een wachtlijst terecht. Algemeen geldt dan de chronologie. Er zijn enkele voorrangregels maar niet specifiek voor jonge moeders. Wanneer er bijzondere omstandigheden van sociale aard aanwezig zijn, kan de sociale huisvestingsmaatschappij een afwijking op de toewijzingsregels vragen. Het kan dus voorkomen dat je bv. een jaar of langer moet wachten alvorens je een woning krijgt toegewezen. De wachttijd is onder meer afhankelijk van je vraag (welke woonst je zoekt), van de stad of gemeente en uiteraard ook het aantal wachtenden vóór jou. Vraag zeker na hoe lang de vermoedelijke wachttijd is voor je je huidige woonst opzegt!

De Vlaamse overheid stelt ook sociale leningen ter beschikking. Voor informatie en voorwaarden verwijzen we je naar de gemeentelijke diensten en de sociale huisvestingsmaatschappijen, maar vooral naar de VMSW zelf.

▪ *Installatiepremie en huursubsidie*

Een **installatiepremie** wordt eenmalig toegekend door het OCMW, onder volgende voorwaarden:

- je inkomen is niet hoger dan een bepaald bedrag
- je bezat tijdens de twee jaar voor je aanvraag geen eigen woning (dakloos of kampeerder)
- de nieuwe woning die je huurt ligt ook in het Vlaamse Gewest en is gezond en groot genoeg.
- de huurprijs van de nieuwe woning bedraagt niet meer dan een bepaald bedrag en wordt niet verhuurd door familie.

Het gaat om een bedrag waarmee je je kan 'installeren': meubels en woonbenodigdheden (keukengerief e.d.) kan aanschaffen.

Als je veel te klein of ongezond woont maar niet kan verhuizen omdat je de nieuwe **huur** niet kan betalen, kan je financiële hulp krijgen. Je moet dan wel aan een aantal dezelfde bovenstaande voorwaarden voldoen.

▪ *Inrichting & uitzet*

Meubeltjes, servies, de baby-uitzet (van flesjes tot sokjes), zwangerschapskledij,... Het hoeft niet allemaal duur te zijn, het kan ook **gratis!** Op Facebook zijn er heel wat pagina's en organisaties die gratis, of tegen een heel klein prijsje, allerlei spullen aanbieden. Het enige dat je moet doen is een oproepje plaatsen met je vraag.

- Facebook: Freecycle (vaak per stad), weggeefgroep (per stad), babyspullen bijna gratis, gratis spulletjes, ****het girafje winkeltje****...
- Online: www.online-weggeefwinkel.be, www.2dehands.be, www.kapaza.be...
- Weggeefwinkel: in deze winkels kan je gratis spullen krijgen www.weggeefwinkels.be
- Moeders voor moeders: geeft kinder- en zwangerschapskledij, geboortepakketten en schoenen weg. Aanmelden doe je via www.moedersvoormoeders.be